

Vår ref.: HRJ/BM

Vår dato: 03.07.14

Deres ref.: 14/3310-7

Deres dato: 29.04.14

**Nærings- og fiskeridepartementet
Pb. 0890 Dep.
0032 Oslo**

Høringsuttalelse om innføring av ei strukturvoteordning for den minste kystflåten

Det vises til høringsnotat av 29.april 2014, der Nærings – og fiskeridepartementet legger frem forslag om å innføre strukturvoteordning for fartøy med hjemmelslengde under 11 meter i lukket gruppe (under 13 meter i kystmakrellgruppa).

Høringsdokumentet fremstår som noe uklart både når det gjelder begrunnelsen for hvorfor man bør innføre strukturering for den minste kystflåten, lønnsomheten i denne flåten, samt hvilke vidtrekkende konsekvenser en evt. strukturering i den minste fartøygruppen vil gi. Norges Kystfiskarlag kan ikke se at det fremkommer argumenter som tilsier at et slikt alvorlig strukturgrep kan forsvares ut fra et nødvendighetshensyn, hverken med bakgrunn i dagens ressursituasjon eller med bakgrunn i lønnsomhet i flåten under 11 meter. Norges Kystfiskarlag kan heller ikke se at dette er et tiltak som etterspørres av berørte næringsaktører, noe både diskusjonen i media, meningsmålinger og vedtak i organisasjonene den siste tiden har dokumentert. I den forbindelse vises til at Norges Kystfiskarlag representerer en betydelig andel av den berørte flåtegruppen.

Landsmøtet i Norges Kystfiskarlag sa den 8. mai 2014 enstemmig nei til forslaget om innføring av strukturering i fiskeflåten under 11 meter, og fattet følgende vedtak i saken:

Landsmøtet i Norges Kystfiskarlag vedtok den 8. mai 2014 følgende :

1. Landsmøtet i Norges Kystfiskarlag krever at det **ikke** innføres strukturering i kystflåten under 11 meter
2. En gjennomgang av lønnsomheten i den minste flåten i henhold til Sjømatmeldingen, Meld. St. 22 (2012-2013), må ta utgangspunkt i denne flåtens betydning som en viktig bærebjelke i mange lokalsamfunn i kysten, og inkludere en evaluering av reguleringen av flåten under 11 meter med sikte på å etablere en friere regulering som i større grad enn i årene frem til 2014 legger til rette for at den minste flåten kan ta sine fastsatte kvoter. Det vises i den forbindelse til at Norges Kystfiskarlag har anbefalt et fritt fiske for den minste flåten innenfor et romslig øvre kvotetak.
3. Landsmøtet i Norges Kystfiskarlag viser til at fiskeressursene eies av det norske folk i fellesskap, jf. Havressursloven, og står fast på at strukturkvoter i flåten over 11 meter fortsatt må være tidsbegrensede. Innføring av evigvarende rettigheter til strukturkvoter kan under ingen omstendigheter aksepteres. Landsmøtet viser i den

forbindelse til Volstaddommen som avviser evigvarende rett til strukturkvoter.

4. Landsmøtet forventer at myndighetene iverksetter nødvendige prosesser som sikrer tilbakeføring av strukturkvoter til fellesskapet etter endt strukturperiode samtidig som nødvendig forutsigbarhet for aktørene ivaretas.
5. Landsmøtet krever nok en gang at det fastsettes faste sperregrenser mellom fartøygruppene som hindrer overføring av kvantum på tvers av lengdegruppene i kystflåten som følge av strukturering og hjemmelslengdeordningen.
6. Landsmøtet står fast på kravet om at lengdebegrensningen på 28 meter må gjeninnføres i kystflåten. Fartøy over denne størrelsen har en effektivitet og en mobilitet som tilsier at de må reguleres som havgående, og avregnes havfiskeflåtens kvotegrunnlag.
7. Landsmøtet krever at fiskernes posisjon ved omsetning og veiing av fisk må styrkes, og at dagens fiskesalgslagslov og deltakerlov må bestå.

Landsmøtets saksframlegg i saken ligger i sin helhet vedlagt høringsuttalelsen.

Norges Kystfiskarlag har hele tiden stått fast på kravet om at fiskeressursene skal komme folket langs kysten til gode i form av arbeid og inntekt til *flest mulig* og har sagt klart nei til privatisering av norske fiskerettigheter. Gjelds- og kostnadsdrivende struktureringer gjennom kjøp og salg av fiskekvoter er etter Norges Kystfiskarlags vurdering ikke forenelig med utvikling av en lønnsom kystflåte. Organisasjonen står videre fast på at allerede innførte strukturkvoter i fartøygruppene over 11 meter fortsatt må være tidsbegrensede og at innføring av evigvarende rettigheter til strukturkvoter ikke kan aksepteres, jfr. landsmøtets vedtak. Fiskeressursene er folkets felles eiendom og en evigvarende fornybar ressurs dersom den forvaltes riktig. Den må derfor ikke privatiseres og selges ut til tilfeldige enkeltaktører, som igjen kan føre til at disse ressursene over tid kan komme på utenlandske hender den dagen norsk kapital ikke lenger strekker til i forhold til å beholde kvoterettighetene i norsk eie. Norges Kystfiskarlag står videre fast på prinsippet om en fiskereid flåte, og at det er folket langs kysten gjennom fiskerne som bør ha retten til å disponere fiskeressursene, ikke kapitalkreftene.

Høringsforslaget berører både det viktige torskefisket i nord, og det viktige kystfisket etter makrell i sør med fartøy under 13 meter. Det kan derfor få vidtrekkende konsekvenser langs hele kysten. Fiskefartøy under 11 meter utgjør i antall i dag den største fartøygruppen i torskefisket nord for 62N med over 1000 deltakeradganger. Det høye fartøyantallet dokumenterer at denne flåten er en viktig bærebjelke i mange lokalsamfunn langs kysten. En tilsvarende strukturordning i flåten under 11 meter som den som har vært gjennomført i flåten over 11 meter vil ha potensiale til å redusere denne viktige fartøygruppen til 1/3, d.v.s under 400 fartøy på landsbasis. Det er nødt til å få konsekvenser for lokalsamfunn og mottakstruktur langs kysten, noe også mange fiskekjøpere har uttrykt sin bekymring for. Og det vil måtte få betydning for eierskapet til norske fiskerettigheter. Samtidig ser vi at det presses på for å øke antallet kvoter som kan samles på ett fartøy innenfor eksisterende strukturordninger til inntil 5+5 kvoter pr båt. På sikt vil det kunne åpne for en ytterligere fartøyreduksjon også i den minste flåten dersom høringsforslaget blir vedtatt.

Det argumenteres med økt lønnsomhet, sikkerhet, rekruttering og sysselsetting til fordel å innføre strukturvoteordning for fartøy med hjemmelslengde under 11 meter i lukket gruppe.

I praksis vil en strukturering i den minste flåten innebære reduserte fangst- og inntektsmuligheter for den berørte flåten som helhet, gjennom tap av overregulering. Dette ved at «ledig» kapasitet i gruppen som hittil har kommet alle tilgode i form av et gratis kvotepåslag vil forsvinne når alle kvoter effektueres fullt ut. Overreguleringen er betydelig i både torske – og makrellfisket for den minste fartøygruppen. Forutsetningen for strukturering er faste fartøykvoter med minst mulig grad av overregulering, som betyr lavere kvoter pr fartøy. Ved å innføre denne ordningen vil fiskerne gjennom kvotekjøp måtte betale for fangstmuligheter de tidligere har kunnet nyte godt av gratis i form av overregulering. På denne måten opphører strukturering som en *frivillig ordning* for den enkelte, men tvinger seg frem for å opprettholde nødvendig kvotegrunnlag. Dette har mange fartøy i fartøygruppene over 11 meter fått erfare. I Sjømatmeldingen blir det nettopp trukket frem som et viktig poeng at fartøy som ikke benytter seg av strukturkvoteordningen blir negativt berørt gjennom tap av overregulering, og dette var en viktig bakgrunn for at Stortinget så sent som i 2013 sa nei til innføring av strukturering i flåten under 11 meter.

Lønnsomhetsundersøkelsene for fiskeflåten viser at flåten under 11 meter har høyere egenkapital, lavere gjeldsgrad og høyere verdiskaping pr tonn fisk sammenliknet med flåtegruppene over. De er med andre ord tvert imot av hva høringsnotatet gir inntrykk av, mest lønnsom. Altså vil ikke en innføring av strukturkvoteordning for den minste fartøygruppen føre til mer lønnsomhet. De fartøyene som kjøper strukturkvoter får mer å fiske på, men det å skulle kjøpe opp strukturkvoter innebærer samtidig at man tilfører en ekstra lånekostnad pr kilo fangst som øker fartøyets driftsutgifter, reduserer inntjeningen pr fanget kilo, og øker fartøyets kapitalbehov og gjeldsgrad. Med dagens totalkvoter vil det være helt unødvendig å påføre den minste flåten en slik ekstra kostnad, og Norges Kystfiskarlag kan derfor ikke se at et slikt grep kan forsvares med bakgrunn i lønnsomhet og fangstgrunnlag. Vi har i dag rekordhøye totalkvoter på torsk som burde gi gode muligheter for et lønnsomt fiske og en friere regulering for den minste flåten, og det fremstår som et paradoks at vi i vinter hadde et fritt fiske etter torsk for den samme flåten som nå foreslås strukturert. I den forbindelse vises til at Norges Kystfiskarlag har anbefalt en torskeregulering basert på et fritt fiske innenfor et romslig øvre *kvotetak*, jf. landsmøtets vedtak punkt. 2.

Hvorvidt lønnsomhet skal vurderes i forhold til avkastning på investert kapital eller i forhold til fordeling av arbeid og inntekt og mulighetene til økonomisk levelige arbeidsplasser for flest mulig er videre etter Norges Kystfiskarlags syn et viktig verdivalg knyttet til spørsmålet om strukturering.

Ved strukturkvoteordningen argumenteres det videre med at et større kvotegrunnlag vil gi rom for flere mannskaper ombord i det enkelte fartøy. Norges Kystfiskarlag vil påpeke at fartøy under 11 meter største lengde er små fartøy med normalt 1 – 2 arbeidsplasser ombord. Hvis man forutsetter at det enkelte fartøy gjennom strukturering i snitt øker sitt mannskap fra 1 til 2 personer som er et realistisk antall på en båt av denne størrelsen, samtidig som fartøyantallet reduseres med 1/3, så vil struktureringen gi et betydelig tap av arbeidsplasser i flåteleddet. Man må samtidig ta i betraktning hvilken betydning en så stor reduksjon av fiskeflåten vil ha for mottaksstrukturen langs kysten og sysselsetting på land, og hvilke samfunnsmessige konsekvenser dette vil gi.

Norges Kystfiskarlag mener derfor at rekrutteringen svekkes i stedet for å styrkes. Færre båter med totalt færre ansatte trenger færre rekrutter, og for de som ønsker å investere i eget fartøy med kvoter blir inngangsbilletten til næringa dyrere. Sammen med åpen gruppe er flåten under 11 meter uten kostnadsdrivende strukturordninger i dag en viktig inngangsport og rekrutteringsarena for ungdom som ønsker å etablere seg som fartøyeiere i kystflåten.

I tillegg til å øke kostnadsnivået for etablering av nye fartøyeiere i den minste flåten, vil en strukturordning kunne medføre økt press på kvotegrunnlaget i åpen gruppe, og redusert lønnsomhet og driftsgrunnlag også for fartøy i åpen gruppe, gjennom at fartøyeiere som velger å selge ut sine kvoter gjennom strukturkvoteordningen kommer tilbake i fisket i åpen gruppe. Ordningen vil videre kunne medføre en betydelig tapt verdiskapning for næringen som helhet i form av at utnyttelsen av øvrige «alternative» fiskeslag som i dag representerer en betydelig verdiskapning, påvirkes negativt gjennom økt fokus på hovedfiskeriene og færre fartøy i fisket.

Norges Kystfiskarlag ser at gjennom departementets forslag om å innføre struktukvoteordning for fartøy med hjemmelslengde under 11 meter i lukket gruppe (under 13 meter i kystmakrellgruppen) vil en strukturering gi eiere av større fartøy tilgang på kvoter under 11 meter for å øke sitt kvotegrunnlag. Norges Kystfiskarlag frykter derfor at det største presset for strukturering i flåten med hjemmelslengde under 11 meter kommer fra eiere av større fartøy som ønsker tilgang på «billige» strukturkvoter under 11 meter. Dette er en bekymring som vi ser at bl.a Finnmark Høyre deler når de har gått i mot innføring av strukturering under 11 meter. Allerede har 13% av fartøyene som har kvoten sin fra gruppen under 11 meter, en faktisk lengde på over 11 meter. Denne utglidningen som vi ser hele veien oppover fartøystigen mener Norges Kystfiskarlag det er viktig å få snørt igjen, uavhengig av innføring av en strukturordning i gruppen under 11 meter.

Det viktigste av alt er at dette er et tiltak som ikke etterspørres av de mest berørte aktørene i næringa; eiere av fartøy med faktisk lengde under 11 meter. Det største presset for strukturering i flåten med hjemmelslengde under 11 meter anses derimot å komme fra eiere av større fartøy som ønsker tilgang på kvoter under 11 meter, og fra et begrenset antall fartøyeiere som har valgt å anskaffe flere fartøy som en investering i forventning om en kommende strukturkvoteordning. Landsmøtet i Norges Kystfiskarlag sier nei og årsmøtet i Nordland Fylkes Fiskarlag har sagt nei til struktukvoteordning for fartøy med hjemmelslengde under 11 meter. Samlet representerer vi et tyngdepunkt av de berørte fartøyene. Samtidig har et flertall av fylkesfiskarlagene i Norges Fiskarlag og sentrale kjøperorganisasjoner signalisert at de går i mot høringsforslaget. Også Nordland Fylkeskommune, Sametinget m.fl har gått i mot.

Det er bare et år siden Stortinget sist sa nei til strukturering for fartøy under 11 meter. Når landsmøtet i FRP og Finnmark Høyre nå har sagt nei viser det at det hverken er politisk flertall innad i regjeringen eller støtte i næringen for et slikt tiltak. Det må få den konsekvensen at forslaget om å innføre en struktukvoteordning for fartøy med hjemmelslengde under 11 meter legges bort for godt.

Med vennlig hilsen
NORGES KYSTFISKARLAG

Hilde Rødås Johnsen
Daglig leder

Bente Myklebust
Saksbehandler